

TÜRKMENISTANYŇ KANUNY

Haryt nyşanlary, hyzmat ediş nyşanlary we harytlaryň gelip çykan ýeriniň ady hakynda

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary 2008 ý., № 4, 53-nji madda)

(Türkmenistanyň 22.06.2013 ý. № 414-IV Kanuny
esasynda girizilen üýtgetmeler bilen)

Şu Kanun bilen haryt nyşanlarynyň, hyzmat ediş nyşanlarynyň we harytlaryň gelip çykan ýerleriniň adynyň hukuk taýdan goralmagy we ulanylmagy bilen baglanyşykly ýüze çykýan gatnaşyklar düzgünleşdirilýär.

I bap. Umumy düzgünler

1-nji madda. Esasy düşüňjeler

Şu Kanunda aşakdaky esasy düşüňjeler ulanylýar:

Pariž konwensiýasy - 1883-nji ýylyň 20-nji martynda Parižde kabul edilen senagat eýeçiligini goramak boýunça konwensiýa.

Madrid ylalaşygyna Teswirnama - 1989-njy ýylyň 27-nji iýunynda Madridde kabul edilen, nyşanlaryň halkara hasaba alnyşy hakyndaky Madrid ylalaşygyna Teswirnama.

Senagat eýeçiliginiň obýektleri - şu Kanunyň ulanylmagyna degişli haryt nyşanlary, hyzmat ediş nyşanlary (mundan beýläk - haryt nyşanlary), harydyň gelip çykan ýeriniň ady.

Haryt nyşany - ýuridik şahsyň ýa-da ýuridik şahsy döretmezden telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahsyň harytlaryny aýrybaşgalaşdyrmaga hyzmat edýän belgi.

Hyzmat ediş nyşany - ýuridik şahsyň ýa-da ýuridik şahsy döretmezden telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahsyň ýerine ýetirýän işlerini we/ýa-da edýän hyzmatlaryny (mundan beýläk -hyzmatlar) aýrybaşgalaşdyrmaga hyzmat edýän belgi.

Harydyň gelip çykan ýeriniň ady - harytlaryň aýratyn häsiýetleri bilen baglanyşykly geografik obýektiň atlandyrylyşy.

Şahs - ýuridik şahsy döretmezden telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahs, ýa-da ýuridik şahs.

Haýyşnamaçy - haryt nyşanyny ýa-da harydyň gelip çykan ýerleriniň adyny ulanmaga hukuk almak üçin haýyşnama tabşyran şahs, haryt nyşanynyň hemmä bellidiginiň ykrar edilmegi hakynda arza beren şahs.

Haýyşnama - haryt nyşanyny hem-de harydyň gelip çykan ýerleriniň adyny bellige almak we/ýa-da harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga

hukuk almak üçin zerur bolan resminamalaryň toplumy.

Birinji haýyşnama - Pariž konwensiýasyna gatnaşygy döwletiň degişli edarasyna senagat eýeçiliginiň obýekti üçin, berlen senesine görä konwension ilkinjilik belleniýän haýyşnama.

Konwensiýa haýyşnamasy - konwensiýa ilkinjiliginiň berilmegini soramak bilen, haryt nyşany üçin haýyşnama.

Haryt nyşanynyň ilkinjiligi - haryt nyşanyny bellige aldyrmak üçin haýyşnama berlende wagt taýdan birinjilik.

Konwensiýa ilkinjiligi - Pariž konwensiýasyna gatnaşygy döwletiň degişli edarasyna birinji haýyşnama berlen senesi boýunça haryt nyşanyna belleniýän ilkinjilik.

Kysmy bir harytlar we hyzmatlar - harytlaryň we/ýa-da hyzmatlaryň bir kysmyna we görnüşine degişli bolup, çalymdaş haryt nyşanlary bilen bellik edilende sarp edijide olaryň şol bir öndürijä degişlidigi barada düşünje döredip biljek harytlar we/ýa-da hyzmatlar.

HHHK - nyşanlary bellige almak üçin harytlaryň we hyzmatlaryň halkara klassifikasiýasy.

HNŞEWK - haryt nyşanlarynyň şekillendiriş elementleriniň Wena klassifikasiýasy.

Haryt nyşanyna şahadatnama - Türkmenistanyň haryt nyşanynyň resmi taýdan bellige alnandygyny, ilkinjiligini we onuň eýesiniň şahadatnamada görkezilen harytlar we/ýa-da hyzmatlar babatda haryt nyşanyna bolan aýratyn hukugyny tassyklaýan gorag resminamasy.

Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk berýän şahadatnama - Türkmenistanyň harydyň gelip çykan ýeriniň bellige alnan adyndan peýdalanmaga bolan hukugy tassyklaýan gorag resminamasy.

Haryt nyşanynyň eýesi - haryt nyşanyna aýratyn hukugy bolan şahs.

Haryt nyşanynyň başga birine berilmegi - haryt nyşanyna bolan hukugyň şertnama esasynda başga bir şahsa berilmegi.

Haryt nyşanyna ygtyýarnama - haryt nyşanynyň eýesiniň ygtyýarnama şertnamasy esasynda ony başga bir şahsa ulanmaga berýän rugsady.

Býulleten - Türkmenistanyň Ykdysadyýet we ösüş ministrliginiň Intellektual eýeçilik boýunça döwlet gullugynyň senagat eýeçiliginiň Türkmenistanda bellige alnan obýektleri baradaky maglumatlary çap etmek üçin niýetlenen döwürleýin resmi neşiri.

Bikanun harytlar - bellige alnan haryt nyşany, harydyň gelip çykan ýeriniň ady ýa-da olar bilen gatyşyp gitmek derejesine çenli meňzeş bolan belgisi bikanun ulanylýan harytlar, etiketkalar we şol harytlaryň gaplary.

Patent ynamdary - Türkmenistanyň territoriýasynda hemişelik ýaşaýan, Türkmenistanyň Ykdysadyýet we ösüş ministrliginiň Intellektual eýeçilik boýunça döwlet gullugynda hünär synagyndan geçen we bellige alnan hem-de professional esasda fiziki we ýuridik şahslaryň intellektual eýeçiligiň obýektlerine bolan hukugy edinmekdäki we onuň goragyndaky bähbitlerine

wekilçilik edýän raýat.

2-nji madda. Intellektual eýeçilikdäki obýektleriň goralmagy çygrynda döwlet düzgünleşdirmesi

1. Intellektual eýeçilikdäki obýektleriň goralmagy çygrynda döwlet düzgünleşdirmesi Türkmenistanyň Ykdysadyýet we ösüş ministrliginiň Intellektual eýeçilik boýunça döwlet gullugy (mundan beýläk - Türkmenpatent) tarapyndan amala aşyrylýar.

Türkmenpatent öz ygtyýarlyklaryna laýyklykda:

- seretmek üçin haýyşnamalary kabul edýär, olar boýunça ekspertiza geçirýär we haryt nyşanlarynyň hem-de harytlaryň gelip çykan ýerleriniň adyny döwlet tarapyndan bellige alynmagyny amala aşyrýar;

- Türkmenistanyň gorag resminamalaryny berýär we döwlet reýestrlerini ýöredýär;

- ygtyýarnamalary we haryt nyşanynyň başga birine berilmegi hakyndaky şertnamalary bellige alýar;

- haryt nyşanlarynyň we harytlaryň gelip çykan ýerleriniň adynyň bellige alnyşyna üýtgetmeler girizýär;

- goralýan obýektler baradaky maglumatlaryň Býulletende döwürleýin çap edilmegini amala aşyrýar;

gyzyklanýan şahslaryň senagat eýeçiliginiň goralmagy çygryndaky bozulan ýa-da jedelleşilýän hukuklary baradaky nägileliklerine garaýar;

- Türkmenistanyň patent kanunçylygyny kämilleşdirmek we intellektual eýeçiligi çygrynda halkara şertnamalaryny baglaşmak boýunça teklipleri işläp düzýär;

- patent ynamdarlarynyň hünär derejesiniň barlagyny we bellige alynmagyny amala aşyrýar.

2. Türkmenistanyň Ykdysadyýet we ösüş ministrligi şu Kanun, Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen Türkmenpatente berlen ygtyýarlyklaryň çäklerinde intellektual eýeçiliginiň obýektlerini hukuk taýdan goramak meseleleri boýunça halkara şertnamalaryna laýyklykda Türkmenistanyň öz üstine alan borçnamalarynyň ýerine ýetirilmegini üpjün edýär.

II bap. Haryt nyşany

3-nji madda. Haryt nyşanlarynyň görnüşleri

1. Dilden aýdylan, şekillendiriş, göwrümlü we beýleki belgiler ýa-da olaryň utgaşmalary haryt nyşany hökmünde bellige alnyp bilner.

2. Haryt nyşany islendik reňkde ýa-da gatyşyk reňkli bellige alnyp bilner.

4-nji madda. Haryt nyşanynyň hukuk taýdan goralýşy

1. Türkmenistanda haryt nyşanynyň hukuk taýdan goragy şu Kanunda bellenen tertipde onuň döwlet tarapyndan bellige alnyşy esasynda ýa-da Türkmenistanyň gatnaşýan halkara şertnamalarynyň güýji bilen berilýär.

Haryt nyşanyna bolan hukuk kanun tarapyndan goralýar we şahadatnama bilen tassyklanylýar.

2. Haryt nyşanynyň bellige alynmagy haýyşnamanyň Türkmenpatente gelen senesinden başlap on ýylyň dowamynda hereket edýär.

3. Haryt nyşany haryt öndürýän ýa-da hyzmat edýän (mundan beýläk - harytlar) ýuridik ýa-da telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahsyň adyna bellige alnyp bilner.

4. Haýyşnama berlen belgä haýyşnamanyň berlen senesinden onuň Reýestrde bellige alnan senesine çenli wagtlaýyn hukuk goragy berilýär. Haryt nyşanyny bellige almazlyk barada çözüň kabul edilen halatynda, wagtlaýyn hukuk goragy başlanmadyk diýlip hasap edilýär. Belgini wagtlaýyn hukuk goragynyň hereket edýän döwründe ulanýan şahs haryt nyşanynyň eýesine ol bellige alnandan soň, taraplaryň ylalaşygy bilen kesgitlenilýän öwez tölegini töleýär.

Wagtlaýyn hukuk goragynyň hereket edýän möhleti haýyşnamaçynyň özüne degişli belgini ulanýan şahsyň beren haýyşnamasy barada ýazmaça habar eden senesinden başlaýar.

5. Haryt nyşanynyň eýesine haryt nyşanyny ulanmak, oňa ygtyýarlyk etmek, şeýle hem başga şahslar tarapyndan haryt nyşanynyň ýa-da onuň bilen gatyşyp gitme derejesine çenli meňzeş bolan belgileriniň ulanylmagyny gadagan etmäge aýratyn hukuk degişlidir. Haryt nyşanynyň eýesiniň haryt nyşanyna bolan aýratyn hukugy haryt nyşanynyň şahadatnamasynda görkezilen harytlar babatynda hem saklanyp galýar.

6. Eýesiniň rugsady bolmazdan, Türkmenistanda goralýan haryt nyşanyny ulanmaga hiç kimiň haky ýokdur.

5-nji madda. Haryt nyşanynyň döwlet belligine alynmazlygy üçin esaslar

1. Tapawutlandyryş alamatlary bolmadyk we diňe aşakdaky ýaly böleklerden durýan belgileriň haryt nyşany hökmünde döwlet bellige alnyşyna ýol berilmeýär:

- a) mahsus çyzgylaýyn ýerine ýetirilmedik aýratyn harplar we/ýa-da sanlar;
- b) çyzyklar, ýönekeý geometrik şekiller, şeýle hem olaryň belli bir görnüş emele getirmeyän utgaşmalary;
- ç) harytlaryň belli bir görnüşini belgilemek üçin ählumumy ulanyşa giren belgiler;

d) umumy kabul edilen simwollar we adalgalar;

e) harytlary häsiýetlendirýän, şol sanda olaryň görnüşini, hilini, mukdaryny, häsiýetlerini, näme üçin niýetlenendigini, harytlaryň gymmatyny, şeýle hem olaryň öndürilen ýa-da ýerlenen wagtyny, ýerini, usulyny aňladýan belgiler.

Şeýle belgilere, hususan-da, aşakdakylar degişli bolup biler:

- harytlaryň ýönekeý atlary;

- harytlaryň häsiýetlerini, şol sanda mahabat (magtama) häsiýeti bolanlary görkezýän belgiler;

- çig malyň materialyny ýa-da düzümini görkezýän belgiler;

- harytlaryň agramyny, göwrümünü, nyrlaryny görkezýän belgiler;

- harytlaryň öndürilen senesi;

- önümçiligiň dörediliş taryhyndan maglumatlar;

- haryt öndürijileriň we dellalçylyk firmalarynyň salgylary;

- dolulygyna ýa-da bölekleyin geografik atlardan durup, haryt öndürijiniň ýerleşýän ýeri hökmünde kabul edilip bilinjek belgiler.

ä) harytlaryň esasan häsiýetleri ýa-da näme üçin niýetlenenligi bilen kesgitlenilýän şekilini aňladýan belgiler.

"a" - "ä" kiçi bölümlerde görkezilen bölekler haryt nyşanynda agdyklyk edýän ýagdaýda bolmasalar, onda olar haryt nyşanynda goralmaýan bölekler hökmünde girizilip bilner.

Şu bölümde göz önünde tutulan düzgünler ulanylmagy netijesinde tapawutlandyryş ukyplaryna eýe bolan belgiler babatda ulanylmaýar.

2. Aşakdaky ýaly böleklerden durýan ýa-da şeýle bölekleri özünde saklaýan belgileriň haryt nyşany hökmünde döwlet bellige alnyşyna ýol berilmeýär:

a) döwletleriň atlary, döwlet tugralary, baýdaklary hem-de beýleki döwlet nyşanlary we belgileri;

b) halkara, hökümetara guramalarynyň gysgaldylan ýa-da doly atlary, olaryň tugralary, baýdaklary hem-de beýleki nyşanlary we belgileri;

ç) resmi gözegçilik, kepillendiriş we düzümini anyklaýyş tagmalary, möhürleri, sylaglary we beýleki tapawutlandyryş nyşanlary, ýa-da olar bilen gatnyşyp gitme derejesine çenli meňzeş bolan böleklerden durýan belgiler.

Eger-de degişli ygtyýarly edaranyň razyçylygy bar bolsa, onda şeýle bölekler haryt nyşanynda goralmaýan bölekler hökmünde girizilip bilner.

3. Aşakdaky ýaly böleklerden durýan ýa-da şeýle bölekleri özünde saklaýan belgileriň haryt nyşany hökmünde döwlet bellige alnyşyna ýol berilmeýär:

a) olar ýalan bolsalar ýa-da sarp edijini haryt ýa-da ony öndüriji babatda ýalňyş pikire iterip bilýän bolsalar;

b) jemgyýetçilik bähbitlerine, ynsanperwerlik we ahlak ýörelgelerine ters gelýän bolsalar.

4. Türkmen halkynyň medeni mirasynyň aýratyn gymmatly desgalarynyň

ýa-da bütindünýä medeni ýa-da tebigy mirasynyň resmi atlary we/ýa-da şekilleri bilen birmeňzeş ýa-da gatyşyp gitme derejesine çenli meňzeş bolan belgileriň haryt nyşany hökmünde bellige alynmagyna ýol berilmeýär.

5. Aşakdakylara barabar ýa-da olar bilen gatyşyp gitme derejesine çenli çalymdaş bolan belgileriň haryt nyşany hökmünde bellige alynmagyna ýol berilmeýär:

a) bellige aldyrmak üçin haýyşnama berlen (eger-de haýyşnama yzyna alynmadyk bolsa) ýa-da Türkmenistanda, şol sanda Türkmenistanyň halkara şertnamalaryna laýyklykda meňzeş harytlar babatda goralýan we has öň berlen ilkinjiligi bolan beýleki şahslaryň haryt nyşanlary;

b) beýleki şahslaryň şu Kanunda bellenilen tertipde Türkmenistanda hemmelere mälim diýlip ykrar edilen haryt nyşanlary.

Şu bölümde meňzeş harytlar babatda görkezilen, gatyşyp gitme derejesine çenli çalymdaş bolan belgileriň haryt nyşany hökmünde diňe oňa hukugy bolan şahsyň razyçylygy bilen döwlet bellige alnyşyna ýol berilýär.

6. Belgiler harytlaryň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukugy bolan şahslaryň adyna bellige alynýan haryt nyşanyna goralmaýan bölek hökmünde girizilen ýagdaýyndan başga, islendik harytlar babatda harytlaryň gelip çykan ýerleriniň atlary bilen barabar ýa-da gatyşyp gitme derejesine çenli çalymdaş bolan belgiler haryt nyşany hökmünde bellige alnyp bilinmez.

7. Aşakdakylara barabar bolan belgiler haryt nyşany hökmünde bellige alnyp bilinmez:

a) Türkmenistanda olara bolan hukuklary başga şahslarda bellige alynýan haryt nyşanyna berlen haryt nyşanynyň döwlet belligine alynmagy üçin ýüz tutulan ilkinjilik senesinden öň döräp, birdeň harytlar babatda Türkmenistanda goralýan firma adyna (onuň bölegine), seleksiýa arkaly gazanylanyň adyna, senagat nusgasyna, domen adyna;

b) awtorlyk hukugynyň eýesiniň ýa-da onuň hukuk oruntularynyň razyçylygy bolmasa ýa-da bu eserlere bolan hukuk bellige alynýan haryt nyşanyna berlen ilkinjilik senesinden öň ýüze çykan bolsa, haýyşnamanyň berlen senesine çenli Türkmenistanda ady belli bolan ylym, edebiýat we sungat eseriniň, gahrymanyň adyna ýa-da şeýle eserden alnan parça, sungat eserine ýa-da onuň parçasyna;

ç) eger-de muňa şol adamlaryň ýa-da olaryň mirasdarlarynyň razyçylygy bolmasa, oňa ygtyýarly döwlet edarasynyň rugsady bolmasa, haýyşnamanyň berlen senesine çenli belli adamlaryň familiýasyna, adyna, tahallusyna ýa-da şolardan gelip çykýan belliklerine, portretlerine we golly möhürlerine.

6-njy madda. Haryt nyşanyny bellige aldyrmak üçin haýyşnamanyň berlişi

1. Haryt nyşanyny bellige aldyrmak baradaky haýyşnama Türkmenpatente berilýär.

2. Haýyşnama gyzyklanma bildirýän şahs tarapyndan, şeýle hem onuň Türkmenistandaky wekiliniň ýa-da patent ynamdarynyň üsti bilen berlip bilner.

Türkmenistanyň daşynda hemişelik ýaşayan fiziki şahslar ýa-da daşary ýurtly ýuridik şahslar ýa-da olaryň patent ynamdarlary haryt nyşanlaryny bellige aldyrmak we hukuk goragy bilen baglanyşykly işleri Türkmenistanyň patent ynamdarynyň üsti bilen alyp barýarlar.

7-nji madda. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy baradaky haýyşnama bildirilýän talaplar

1. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy baradaky haýyşnama her haryt nyşanyna aýratynlykda berilýär.

2. Haýyşnamada aşakdakylar bolmalydyr:

- haýyşnamaçynyň adyny, şeýle hem onuň ýerleşýän ýerini ýa-da ýaşayan ýerini görkezmek bilen, haryt nyşany hökmünde belginiň döwlet bellige alnyşy baradaky arza;

- haýyşnama edilýän belgi we onuň beýany;

- HHHK-nyň klaslary boýunça jemlenen haryt nyşanlaryny döwlet tarapyndan bellige almak üçin soralyan harytlaryň sanawy;

- HNŞEWK-nyň haryt nyşanlarynyň şekillendiriş elementleriniň ýazgysy.

Haýyşnamanyň resminamalaryna bildirilýän talaplar Türkmenpatent tarapyndan bellenilýär.

3. Haýyşnamanyň ýanyna şular goşulýar:

- haýyşnamany tabşyrmak üçin tölenmeli pajyň bellenen möçberde tölenendigi barada ýa-da paç tölemekden boşadylýandygyny ýa-da onuň möçberini azaltmak üçin esasyň bardygyny tassyklaýan resminama;

- eger-de haýyşnama wekiliň ýa-da patent ynamdarynyň üsti bilen berilýän bolsa, olaryň ygtyýarlygyny tassyklaýan ynanç haty;

- eger-de haýyşnama kollektiv nyşany bellige aldyrmak barada berilýän bolsa, onda kollektiv nyşanyň tertipnamasy.

Haýyşnama bilen bilelikde berilýän, haýyşnamany tabşyrmak üçin tölenilmeli pajyň bellenen möçberde tölenendigi barada resminamadan beýleki haýyşnama goşulýan resminamalar, haýyşnamanyň berlen senesinden başlap, iki aýyň dowamynda Türkmenpatente tabşyrylmalydyr.

Eger-de towakganama bellenilen möhlet tamamlanmanka gelip gowşan bolsa we bellenen paç tölenen bolsa, haýyşnamaçynyň towakganamasy boýunça görkezilen möhlet ýene-de uzaldylyp bilner.

Resminamalary tabşyrmagyň möhletiniň uzaldylmagy görkezilen iki aý möhletiň tamamlanan gününden başlap alty aýdan köp bolmaly däldir.

Resminamalaryň bellenilen möhletde tabşyrylmadyk halatynda haýyşnama yzyna alyndy diýlip hasap edilýär we bu barada haýyşnamaçy habardar edilýär.

4. Arza döwlet dilinde berilýär we oňa arza berýän ýa-da onuň wekili ýa-da patent ynamdary gol çekýär.

Haýyşnama goşulýan beýleki resminamalar Türkmenistanyň döwlet diline geçirilen terjimesi goşulyp, başga bir dilde berlip bilner. Başga bir dilde berlen resminamalar, olaryň terjimesi haýyşnama berlen senesinden soňky iki aýyň dowamynda gelip gowşan bolsa, Türkmenpatente gelen senesinde berildi hasap edilýär.

Eger-de agzalan terjime haýyşnama berlen senesinden soňky iki aýyň dowamynda berilmese, bellenen möhlet goşmaça paç tölenen şertlerinde haýyşnamaçynyň towakganamasy boýunça iki aý uzaldylyp bilner.

Terjimesi bellenen möhletlerde berilmedik halatynda haýyşnama yzyna alyndy diýlip hasap edilýär.

5. Ilkinjilik soralanda, haýyşnama şular goşulmalydyr:

- eger-de konwensiýa ilkinjiliginiň berilmegini sorayan bolsa, haýyşnamaçynyň Pariž konwensiýasyna gatnaşygy döwletde beren, şu Kanunyň 8-nji maddasynyň 2-nji bölümüne laýyklykda bellenen tertipde güwä geçilen birinji haýyşnamasynyň nusgasy;

- eger-de haýyşnamaçy şu Kanunyň 8-nji maddasynyň üçünji bölümüne laýyklykda, sergi ilkinjiliginiň berilmegini sorayan bolsa, onda resmi halkara sergisinde ýa-da resmi diýlip ykrar edilen halkara sergisinde haýyşnama berlen haryt nyşanyny ulanmak bilen eksponatlary görkezendigini tassyklaýan güwä geçilen resminama;

Ilkinjilik berilmegi soralan halatda haýyşnama goşulýan resminamalar haýyşnamanyň gelen senesinden başlap, üç aý möhletiň dowamynda Türkmenpatente tabşyrylmalydyr.

Ilkinji haýyşnamanyň tassyklanany nusgasynyň terjimesi soralan halatynda Türkmenpatente tabşyrylmalydyr.

6. Haýyşnamanyň berlen senesi Türkmenpatente aşadaky resminamalaryň gelip gowşan senesi boýunça belleniýär:

- haýyşnamaçynyň adyny we onuň salgysyny görkezmek bilen belgini haryt nyşany hökmünde döwlet bellige alnyşy baradaky arza;

- belginin şekili;

- harytlaryň sanawy.

Eger-de görkezilen resminamalar birwagtda berilmedik bolsa, onda berlen möhleti soňky resminamanyň gelen senesi boýunça belleniýär.

8-nji madda. Haryt nyşanynyň ilkinjiligi

1. Haryt nyşanynyň ilkinjiligi şu Kanunyň 7-nji maddasynyň ikinji we üçünji bölümlerine laýyk gelýän haýyşnamanyň Türkmenpatente gelen senesi boýunça belleniýär.

2. Eger-de haýyşnama ilkinjiligiň görkezilen senesinden başlap, alty aýyň dowamynda Türkmenpatente gelen bolsa, şol bir belgi üçin şol bir haýyşnamaçynyň Pariž konwensiýasyna gatnaşygy döwletde (konwensiýa ilkinjiligi) beren birinji haýyşnamasynyň senesi boýunça haryt nyşanynyň

ilkinjiligi belenilip bilner.

3. Eger-de haryt nyşanyna haýyşnama eksponatyň görkezilmeginiň görkezilen senesinden başlap, alty aýyň dowamynda Türkmenpatente gelen bolsa, Pariž konwensiýasyna gatnaşygy döwletiň biriniň çäklerinde guralan resmi halkara sergisinde ýa-da resmi diýlip ykrar edilen halkara sergileriniň eksponatlarynda ýerleşdirilen haryt nyşanynyň ilkinjiligi eksponatlaryň sergide açyk görkezilip başlan senesi boýunça belenilip bilner (sergi ilkinjiligi).

4. Konwensiýa ýa-da sergi ilkinjiligi hukugyndan peýdalanmak isleýän haýyşnamaçy bu barada haryt nyşany üçin berilýän haýyşnamada ýa-da haýyşnamanyň Türkmenpatente gelen senesinden başlap, iki aýyň dowamynda görkezmäge borçludyr.

5. Eger-de birmeňzeş haryt nyşanyna şol bir günün içinde birnäçe haýyşnama berlen bolsa, ilkinjilik Türkmenpatentiň has ön bellige alnan belgisi bolan haýyşnama degişlidir.

6. Türkmenistanyň gatnaşýan halkara şertnamalaryna laýyklykda, haryt nyşanynyň ilkinjiligi haryt nyşanynyň halkara bellige alnyşynyň senesi boýunça belenilip bilner.

7. Bölüp berlen haýyşnamalar boýunça haryt nyşanynyň ilkinjiligi haryt nyşanynyň ilkibaşdaky haýyşnamanyň ilkinjiliginiň senesi boýunça belenilip bilner.

9-njy madda. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna berlen haýyşnamanyň ekspertizasy

1. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna berlen haýyşnamanyň ekspertizasy Türkmenpatent tarapyndan geçirilýär we ol deslapky ekspertizany hem-de mälim edilen belginiň düýp mazmuny boýunça ekspertizany öz içine alýar.

2. Haýyşnamanyň Türkmenpatente gelen senesinden başlap, iki aýyň dowamynda haýyşnamaçynyň goşmaça paç tölemezen öz başlangyjy bilen haýyşnamasyna üýtgetmeler girizmäge, takykklamaga ýa-da ondaky maglumatlary düzetmäge haky bardyr.

Haýyşnamanyň gelen senesinden iki aý geçenden soňra (haýyşnamanyň ilkinjiligi üç aý geçenden soň tassyk bolýan materiallar üçin) haýyşnamaçydan goşmaça maglumatlar gelip gowşan wagtynda degişli paç tölenilýär.

3. Eger-de goşmaça maglumatlar haýyşnamanyň mazmunyny düýpli üýtgedýän bolsa, onda ol maglumatlar garamak üçin kabul edilmeyär we olar haýyşnamaçy tarapyndan özbaşdak haýyşnama hökmünde resmileşdirilip bilner.

Eger-de goşmaça maglumatlar ön haýyşnama berlenler babatda harytlaryn sanawynyň üstüni meňzeş bolmadyk harytlar bilen doldurýan ýa-da ony çalşyryan bolsa, ýa-da ol girizilýän üýtgetmeler haýyş edilen belgä düşülmegini düýbünden üýtgedýän bolsa, onda olar haýyşnamany üýtgedýän diýlip ykrar edilýärler.

4. Ekspertiza geçirilýän döwründe Türkmenpatentiň ekspertizany geçirmek üçin zerur bolan goşmaça maglumatlary haýyşnamaçydan talap etmäge haky bardyr. Şunda ekspertizanyň möhleti degişlilikde uzaldylýar.

Talap edilýän goşmaça maglumatlar talapnamanyň ugradylan senesinden başlap, üç aý möhletiň içinde berilmelidir. Eger-de towakganama şu möhlet geçmezden öň gelen bolsa we degişli paç tölenen bolsa, onda haýyşnamaçynyň towakganamasy boýunça bu möhlet uzaldylyp bilner. Ekspertizanyň talapnamasy boýunça goşmaça materiallary bermegiň möhletiniň uzaldylmagy bellenen üç aýlyk möhletiň tamamlanan senesi geçenden soň alty aýdan köp bolmaly däldir.

Eger-de haýyşnamaçy görkezilen möhleti bozsa ýa-da ekspertizanyň talapnamasyny jogapsyz goýsa, haýyşnama yzyna alnan diýlip ykrar edilýär we bu barada haýyşnamaça habar berilýär.

5. Haýyşnamanyň ekspertizasy geçirilýän döwründe, ol barada çözüň kabul edilýänçä, haýyşnamaçynyň şol belgä ilkibaşdaky haýyşnamada görkezilen harytlaryň sanawyndaky bölegini özüde jemleýän başga haýyşnamany bermäge haky bardyr. Bu ýagdaýda şol haýyşnamadaky harytlar ilkibaşdaky haýyşnamadan aýrylýar.

6. Haýyşnama haýyşnamaçynyň haýyşy boýunça haryt nyşanynyň döwlet belligine alnan senesinden gijä goýulman, oňa garalýan döwrüň islendik tapgyrynda yzyna alnyp bilner.

Yzyna alnan haýyşnama boýunça hukuk taýdan ähmiýetli hereketler amala aşyrylmaýar. Beýleki haýyşnamalaryň ekspertizasy wagtynda yzyna alnan haýyşnamalara üns berilmeýär. Yzyna alnan haýyşnama dikeldilmeýär we haýyşnamaça gaýtarylmaýar.

7. Haýyşnamaçynyň ekspertiza geçirilýän döwründe ýüze çykýan meseleleriň seredilmegine gatnaşmaga haky bardyr.

10-njy madda. Haryt nyşanyna berlen haýyşnamanyň formal ekspertizasy

1. Haryt nyşanyny almak üçin haýyşnamanyň Türkmenpatente berlen senesinden iki aý geçenden soň, şu Kanunyň 7-nji maddasynyň ikinji we üçünji bölümlerinde göz önünde tutulan resminamalar bolan halatynda, ol boýunça bir aý möhletiň içinde formal ekspertiza geçirilýär.

2. Formal ekspertizanyň barşynda zerur resminamalaryň barlygy we olara bellenilen talaplaryň berjaý edilişi barlanylýar.

3. Eger-de formal ekspertizanyň barşynda haýyşnamanyň bildirilýän talaplara laýyk gelmeýändigini anyklansa, onda haýyşnamaça ýüze çykarylan kemçilikleri görkezmek bilen, talapnamanyň iberilen senesinden başlap, üç aýyň dowamynda ýetmeýän ýa-da düzedilen maglumatlary ibermegi sorap talapnama ugradylýar.

Ekspertizanyň talap etmegi boýunça berilýän goşmaça maglumatlara şu

Kanunyň 9-njy maddasynyň üçünji we dördünji bölekleriniň talaplary degişli bolup durýarlar.

Ekspertizanyň bildiren talabyna jogap berilmedik wagtynda we bellenen möhletde onuň möhletiniň uzaldylmagy hakynda towakganama berilmedik halatynda haýyşnama yzyna alnan diýlip ykrar edilýär we bu barada haýyşnamaça habar berilýär.

4. Formal ekspertizanyň netijeleri boýunça haýyşnamaça haýyşnamasynyň seredilmek üçin alnandygy barada habar berilýär ýa-da oňa haýyşnamasyna seredilmänligi hakyndaky delillendirilen hat ugradylýar.

5. Haýyşnamasy seredilmek üçin kabul edilen halatynda, haýyşnamaçy ilkinjiligiň bellenilýändigini barada habarly edilýär, emma konwension ýa-da sergi ilkinjiligi soralyň, haýyşnama garmak üçin kabul edilen pursatynda tassyklaýjy resminamalaryň bolmadyk halatlary muňa girmeýär.

11-nji madda. Haýyş edilen belginiň düýp mazmuny boýunça ekspertizasy

1. Formal ekspertiza tamamlanandan soň, haýyş edilen belginiň düýp mazmuny boýunça ekspertiza haýyşnamanyň berlen senesinden başlap, on iki aýyň dowamynda, ýöne ilkinjilik senesinden alty aýdan ir bolmadyk döwürde geçirilýär.

2. Düýp mazmuny boýunça ekspertiza aşakdakylary öz içine alýar:

- haýyşnamanyň şu Kanunyň 7-nji maddasynda bellenilen talaplara laýyklygynyň soňraký barlagyny;

- haýyş edilen belginiň şu Kanunyň 5-nji maddasynyň birinji-dördünji bölümlerinde bellenilen talaplara laýyklygynyň barlagyny;

- harytlaryň toparlara bölünüşiniň HHHK boýunça dogrulygynyň barlagyny;

- haryt nyşanyň şekil elementleriniň beýan edilişiniň HNŞEWK boýunça dogrulygynyň barlagyny;

- şu Kanunyň 5-nji maddasynyň başinji we altynjy bölümlerinde görkezilen talaplara laýyklykda barabar we meňzeş belgileriň gözlegini geçirmegi;

- haýyş edilen belginiň şu Kanunyň 5-nji maddasynyň başinji we altynjy bölümlerinde görkezilen talaplara laýyklygynyň barlagyny;

- eger-de formal ekspertizanyň netijeleri boýunça ilkinjilik bellenilmedik bolsa, şu Kanunyň 8-nji maddasyna laýyklykda haryt nyşanyň ilkinjiliginiň bellenilmegini.

Ekspertizanyň netijeleri boýunça haýyş edilen belginiň goranyş ukyplary bellenilýär we onuň haryt nyşany hökmünde bellige alynmagy ýa-da bellige alynmazlygy barada çözüň kabul edilýär.

3. Haryt nyşanyň döwlet belligine alynmagy baradaky çözüňde şular görkezilýär: haýyşnamanyň san belgisi, haýyşnamanyň berlen senesi, ilkinjilik baradaky maglumatlar, haýyşnamaçynyň ady we salgysy, HHHK-a laýyklykda

toparlaryny görkezmek bilen harytlaryň sanawy, HNŞEWK boýunça şekil elementlerini görkezmek bilen haryt nyşanynyň şekili.

Haryt nyşanynyň döwlet belligine alynmagy baradaky çözütdä, eger-de bar bolsa, haryt nyşanyndaky goralmaýan bölekler, şeýle hem reňkli ýerine ýetirilen nyşany bellige almak soralýan bolsa - reňk sazlaşygy, möçberi we ony tölemegiň möhletleri, çözüde şikaýat etmegiň şertleri we möhletleri hem-de beýleki zerur bolan maglumatlar sanalyp geçilýär.

4. Haryt nyşanyna berlen haýyşnama boýunça çözü kabul etmek beýleki has ön ilkinjilik berlen haýyşnama garamagyň netijelerine bagly bolsa, onda giç berlen haýyşnama boýunça çözü ön ilkinjilik berlen haýyşnama garamak tamamlanandan soň çykarylýar.

5. Eger-de haýyşnama edilen belginiň ekspertizasy netijesinde onuň şu Kanunyň talaplaryna laýyk gelmeýändigini ýüze çykarylsa, onda haryt nyşanyny döwlet belligine almakdan doly ýa-da bölekleyin ýüz döndermegiň sebäpleri görkezilen çözü haýyşnamaça iberilýär.

Türkmenpatentiň çözü çykarylýança haryt nyşanyny bellige almazlygyna esas bolup biljek delilleri, eger zerur bolsa, maglumatlaryň degişli çeşmesine salgylanmalary getirmek bilen we getirilen delilleri inkär etmek teklibi, şeýle hem goşmaça maglumatlary bermek ýa-da haýyşnamada zerur bolan takyklamalary girizmek barada haýyşnamaça talapnama ibermäge haky bardyr.

Eger şeýle jogap şu Kanunyň 9-njy maddasynyň üçünji we dördünji bölümleriniň talaplaryna laýyklykda berilmedik bolsa, haýyşnamaçynyň jogaby haýyşnama boýunça çözü kabul edilende göz önünde tutulýar.

Haýyşnamaçynyň ekspertiza geçirilen wagty ulanylýan maglumatlar bilen tanyşmaga haky bardyr. Garşy goýlan maglumatlaryň nusgalary talapnama iberilen senesinden başlap, üç aý möhletiň içinde talap edilip bilner.

6. Ekspertizanyň netijesi bilen ylalaşmadyk ýagdaýynda, haýyşnamaçynyň çözü iberilen gününden üç aý möhletiň içinde delillendirilen nägilelikleri bermäge haky bardyr. Eger-de towakganama üç aý möhlet geçmänkä gelen bolsa we uzaldylan her aý üçin degişli paç tölenen bolsa, onda haýyşnamaçynyň towakganamasy boýunça nägileligi bermegiň möhleti alty aýa çenli uzaldylyp bilner.

Nägilelige ekspertiza tarapyndan ol alnan gününden başlap, iki aý möhletiň içinde garalmalydyr, onuň netijeleri boýunça gutarnykly çözü çykarylýar.

7. Şeýle hem islendik gyzyklanýan şahs, paç töläň şertlerinde, haryt nyşanynyň hasaba alynýandygy barada gutarnykly çözü çykarylýança, haryt nyşanynyň bellige alynmagynyň garşysyna delillendirilen nägilelik berlip biler. Nägilelik gelendigi barada haýyşnamaça habar berilýär.

12-nji madda. Haryt nyşanyna haýyşnama boýunça ekspertizanyň çözüdine şikaýat edilişi we geçirilen möhletleriň dikeldilişi

1. Haýyşnamaçynyň formal ekspertizanyň çözüdi ýa-da ekspertizanyň

gutarnykly çözüdi bilen ylalaşmadyk ýagdaýynda, çözüdiň iberilen senesinden başlap, üç aýyň dowamynda Türkmenpatentiň Arz-şikaýat toparyna özüniň delillendirilen nägileligini bermäge haky bardyr.

Haýyşnamaçynyň hut özüniň ýa-da wekiliniň üsti bilen nägilelige seredilişine gatnaşmaga haky bardyr.

2. Ekspertizanyň talap etmegi boýunça haýyşnamaçy tarapyndan resminamalary we göşmaça materiallary tabşyrmagyň geçirilen möhleti, deslapky çözüde nägilelik bildirmegiň möhleti ýa-da ekspertizanyň çözüdi dikeldilip bilner. Geçirilen möhleti dikeltmek baradaky towakganama haýyşnamaçy tarapyndan geçirilen möhletiň geçen gününden alty aýdan gijä galman Türkmenpatente degişli paç tölenen ýagdaýynda berilýär.

Geçirilen möhletiň dikeldilendigi barada haýyşnamaça habar berilýär.

13-nji madda. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy

1. Ekspertizanyň haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy baradaky çözüdiniň esasynda, Türkmenpatent bellenen pajyň tölenilendigini tassyklaýan resminamany alandan soň haryt nyşanyny Reýestrde bellige alýar.

2. Haryt nyşanynyň döwlet belligine alandygy we oňa şahadatnama berlendigi üçin pajyň tölenendigini tassyklaýan resminama haryt nyşanynyň bellige alandygy baradaky çözüdiň haýyşnamaça iberilen senesinden başlap, üç aýyň dowamynda Türkmenpatente gelip gowuşmalydyr.

Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy bellenen pajyň tölenendigini tassyklaýan resminama alandan soň bir aýyň dowamynda geçirilýär.

Her geçirilen aý üçin degişli paç tölenen halatynda, bellenen möhletiň geçen senesinden başlap, ýüz tutuja alty aýa barabar bolan ýeňillikli möhlet berilýär. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy bellenen paçlaryň tölenilendigi barada resminama alandan soň bir aý möhletiň içinde geçirilýär.

3. Bellenen we ýeňillikli möhletlerde pajyň tölenendigini tassyklaýan resminamalar berilmedik halatynda haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy geçirilmeýär.

Şu ýagdaýda haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşy baradaky çözügüt ýatyrylýar we haýyşnama yzyna alnan diýlip hasap edilýär hem-de bu barada haýyşnamaça habar berilýär.

4. Reýestre haryt nyşanynyň şekili, onuň eýesi hakyndaky maglumatlar, haýyşnamanyň berlen senesi, nyşanyň ilkinjiligi baradaky maglumatlar we onuň döwlet belligine alnan senesi, haryt nyşanlary bellige alnan harytlaryň sanawy, harytlaryň we/ýa-da hyzmatlaryň sanawy, haryt nyşanynyň şekil elementleriniň HNŞEWK boýunça ýazgysy, haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna degişli beýleki maglumatlar, şeýle hem ol maglumatlaryň soňraky üýtgetmeleri girizilýär.

Şeýle hem Reýestre döwlet bellige alnyşynyň hereket ediş möhletiniň uzaldylmagy we/ýa-da togtadylmagy we ýatyrylmagy baradaky maglumatlar

girizilýär.

Kollektiwleýin nyşan döwlet belligine alnanda, Reýestre şol nyşandan peýdalanmaga hukugy bolan adamlar hakyndaky maglumatlar girizilýär.

5. Islendik gyzyklanýan adam degişli pajy töländen soň, Reýestrden tassyklanan göçürmäni alyp biler.

14-nji madda. Haryt nyşanyna şahadatnama berlişi

1. Bellige alnan haryt nyşanyna şahadatnama berilýär. Türkmenpatent tarapyndan şahadatnamanyň berilmegi haryt nyşanynyň Reýestrde döwlet belligine alnan senesinden başlap, üç aýyň dowamynda amala aşyrylýar.

2. Haryt nyşanyna berilýän şahadatnamanyň görnüşi Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenilýär.

Şahadatnamada görkezilýän esasy maglumatlaryň sanawyna şular girýär:

- şahadatnamanyň san belgisi;
- döwlet belligine alnan senesi;
- döwlet bellige alnyşynyň hereket ediş möhleti;
- haýyşnamanyň san belgisi;
- berlen senesi;
- ilkinjilik senesi;
- şahadatnamanyň eýesiniň ady;
- haryt nyşanynyň şekili;
- HHHK boýunça toparlarynyň görkezilmegi bilen harytlaryň sanawy;
- haryt nyşanynyň görnüşi;
- haryt nyşanynyň şekil elementleriniň HNŞEWK boýunça beýan edilişi.

15-nji madda. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşynyň hereket ediş möhletiniň uzaldylyşy

1. Haryt nyşanynyň eýesiniň bellige alnyşyň hereket edýän soňky ýylynyň dowamynda beren arzasy boýunça döwlet bellige alnyşynyň hereket ediş möhleti, bellenilen paç tölenen şertinde Türkmenpatente haýyşnamanyň gelip gowşan gününden başlap, soňraky her on ýyl üçin uzaldylyp bilner.

Uzaldylyş möhleti öňki möhletiň gutaran senesinden hasaplanylýar. Degişli paç tölenen şertinde, haryt nyşanynyň eýesine döwlet bellige alnyşyň hereket edýän möhletini uzaltmak üçin ýeňillikli alty aý möhlet berilýär.

2. Bellige alnyşyň möhletiniň uzaldylandygy baradaky ýazgy Reýestre girizilýär we bu barada onuň eýesine habar berilýär.

Bellige alnyşyň möhletiniň uzaldylandygy baradaky ýazgy haryt nyşany üçin şahadatnama berlen halatynda, oňa hem girizilýär.

Döwlet bellige alnyşynyň möhletiniň uzaldylandygy hakyndaky maglumatlar Türkmenpatentiň býulleteninde çap edilýär.

16-njy madda. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna üýtgetmeleriň girizilişi

1. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna onuň eýesinin adynyň we/ýa-da salgysynyň üýtgemegi, haryt nyşany bellige alnan harytlaryň sanawynyň kemelmegi, döwlet belligine alnan haryt nyşanyndaky, haryt nyşanynyň düýp manysyny üýtgetmeýän aýratyn elementlerine, şeýle-de haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna degişli beýleki üýtgetmeler girizilýär.

2. Degişli paç tölän şertinde haryt nyşanynyň eýesiniň arzasy boýunça üýtgetmeler girizilýär. Üýtgetmeleri girizmek barada arzanyň berlişiniň we garalşynyň düzgüni Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenýär.

Üýtgetmeler Reýestre, haryt nyşanynyň şahadatnamasy getirilip berilse, şahadatnama hem girizilýär.

17-nji madda. Haryt nyşany baradaky maglumatlaryň çap edilişi

1. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyna degişli maglumatlar we Reýestre girizilen ähli üýtgetmeler, haryt nyşanynyň bellige alnan ýa-da üýtgetmeleriň Reýestre girizilen senesinden başlap, alty aýyň dowamynda Türkmenpatentiň býulleteninde çap edilýär.

2. Haryt nyşanlarynyň döwlet bellige alnyşy barada çap edilýän maglumatlaryň sanawy Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenýär.

18-nji madda. Haryt nyşanynyň halkara bellige alnyşy we daşary döwletlerde bellige alnyşy

1. Türkmenistanyň şahslarynyň haryt nyşanyny daşary ýurtlarda bellige aldyrmaga we/ýa-da onuň halkara bellige alnyşyny amala aşyrmaga hukuklary bardyr.

2. Madrid ylalaşygyna Teswirnama gatnaşygy ýurtlarda haryt nyşanyny bellige aldyrmak Türkmenpatentiň üsti bilen intellektual eýeçiligiň Bütindünýä Guramasynyň halkara bölümüne bir halkara haýyşnamany bermek arkaly amala aşyrylýar.

3. Haryt nyşanyny daşary ýurtlarda bellige aldyrmak we halkara bellige alnyşy bilen bagly harajatlary haýyşnamaçynyň özi çekýär.

19-njy madda. Hemmelere mälim haryt nyşany

1. Ýuridik şahsyň ýa-da telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahsyň arzasy boýunça şu aşakdakylar Türkmenistanda hemmelere mälim diýlip ykrar edilip bilner:

- bellige alnyşynyň esasynda Türkmenistanyň çäklerinde goralýan haryt nyşany;

- Türkmenistanyň halkara şertnamalaryna laýyklykda bellige alynmazdan Türkmenistanyň çäklerinde goralýan haryt nyşany;

- Türkmenistanyň çäklerinde hukuk taýdan goragy bolmadyk haryt nyşany hökmünde ulanylýan belgi.

Haryt nyşanlary ýa-da belgiler intensiw peýdalanylmagynyň netijesinde haýyşnamada görkezilen senedäki ýagdaýa görä, Türkmenistanda şahslaryň harytlary babatynda degişli peýdalanyjylaryň arasynda giňden belli bolan bolsa, onda olar hemmelere mälim diýlip ykrar edilýär.

2. Eger-de birmeňzeş harytlar babatda ulanmak üçin niýetlenilen başga bir şahsyň birmeňzeş ýa-da olar bilen gatyşyp gitme derejesine çenli çalymdaş haryt nyşanlary ilkinjilik berlen senesinden soň giňden belli bolan bolsa, onda bu haryt nyşany ýa-da belgisi hemmelere mälim diýlip ykrar edilip bilinmez.

3. Haryt nyşanyny hemmelere mälim diyip ykrar etmegiň tertibi we düzgünleri Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenýär.

20-nji madda. Hemmelere mälim haryt nyşanyna hukuk goragynyň berlişi

1. Hemmelere mälim haryt nyşanyna şu Kanunda haryt nyşany üçin göz önünde tutulan hukuk goragy berilýär.

Hemmelere mälim haryt nyşanyna hukuk goragynyň berilmegi hemmelere mälim haryt nyşanynyň aýratyn hukuklarynyň ykrar edilendigini aňladýar.

Hemmelere mälim haryt nyşanynyň hukuk goragy möhletsiz hereket edýär.

2. Hemmelere mälim haryt nyşanyna hukuk goragy şu Kanunyň 19-njy maddasynyň birinji bölümüne laýyklykda berlen arza boýunça Türkmenpatentiň kabul eden çözüdiniň esasynda berilýär.

3. Hemmelere mälim diýlip ykrar edilen haryt nyşany Türkmenistanyň hemmelere mälim haryt nyşanlarynyň Sanawyna girizilýär.

4. Hemmelere mälim bolan haryt nyşanyna şahadatnama bermeklik onuň Sanawa girizilen senesinden başlap, üç aýyň dowamynda amala aşyrylýar. Şahadatnamanyň görnüşi we onda görkezilmeli maglumatlaryň sanawy Türkmenpatent tarapyndan bellenyär.

5. Haryt nyşanynyň hemmelere mälim diýlip ykrar edilendigi baradaky maglumatlar Türkmenpatentiň býulleteninde çap edilýär.

6. Eger haryt nyşanynyň hemmelere mälimligi ykrar edilen harytlar bilen meňzeş bolmadyk harytlar babatda ulanylmagy sarp edijilerde hemmelere mälim haryt nyşanynyň eýesi bilen assosirlenýän bolsa we onuň kanuny bähbitlerini çäklendirse, hemmelere mälim haryt nyşanynyň hukuk goragy şol meňzeş дәл harytlara hem degişlidir.

21-nji madda. Kollektiwiň nyşany

1. Şahslaryň, doredilmegi we alyp barýan işi doredilen döwletiniň

kanunçylygyna ters gelmeýän birleşmesiniň Türkmenistanda şol birleşmä girýän we ýeke-täk hil ýa-da gaýry umumy häsiýetleri bolan şahslar tarapyndan öndürilýän we/ýa-da ýerlenilýän harytlary belgilemek üçin niýetlenen kollektiw nyşany bellige aldyrmaga hukugy bar.

Birleşmä girýän her bir şahs kollektiwniň nyşanyndan peýdalanyp biler.

2. Kollektiwniň nyşany we ondan peýdalanmaga hukuk başga şahslara berlip bilinmez.

3. Kollektiwniň nyşanyny bellige aldyran we birleşmä giren şahs öz haryt nyşanyndan kollektiwniň nyşany bilen bir hatarda peýdalanmaga haklydyr.

22-nji madda. Kollektiwniň nyşanyň döwlet belligine alnyşy

1. Kollektiwniň nyşanyny döwlet belligine aldyrmak baradaky haýyşnamanyň ýanyna özünde birleşigiň ady, bu kollektiwniň nyşanyndan peýdalanmaga hukugy bolan şahslaryň sanawy, nyşany döwlet belligine aldyrmagyň maksady, kollektiwniň nyşany bilen belgilenjek harytlaryň sanawy we hil taýdan bitewi ýa-da gaýry umumy häsiýetnamalary, nyşanyň peýdalanylyşyna gözegçilik etmegiň şertleri we tertibi, kollektiwniň nyşanyň tertipnamanyň bozulanlygy üçin jogapkärçilik baradaky maglumatlary jemleýän tertipnamasy goşulýar.

2. Şu Kanunyň 14-nji maddasynyň ikinji bölüminde göz önünde tutulan maglumatlara goşmaça edip, Reýestre we kollektiwniň nyşanyň şahadatnamasyna kollektiwniň nyşanyny ulanmaga hukugy bolan şahslar baradaky maglumatlar girizilýär. Bu maglumatlar, şeýle hem kollektiwniň nyşanyň tertipnamasyndan ýeketäk hil ýa-da gaýry umumy häsiýetleri bellige alnan harytlar barada göçürme Türkmenpatent tarapyndan resmi býulletende çap edilýär. Kollektiwniň nyşanyň eýesi kollektiwniň nyşanyň tertipnamasyndaky ähli üýtgetmeler barada Türkmenpatente habar berýär.

3. Ýeketäk hil ýa-da gaýry umumy häsiýetleri bolmadyk harytlarda kollektiwniň nyşanyndan peýdalanylýan halatynda kollektiwniň nyşanyň hukuk taýdan goragy islendik gyzyklanýan şahsyň beren arzasy boýunça Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň çözüdi ýa-da kazyýet tarapyndan kabul edilen karar esasynda doly ýa-da bölekleýin bes edilip bilner.

4. Kollektiwniň nyşany we ony döwlet belligine aldyrmak baradaky haýyşnama degişlilikde haryt nyşanyna we haryt nyşanyny döwlet belligine aldyrmak baradaky haýyşnama ýa-da tersine özgerdilip bilner. Şeýle özgertmegiň tertibi Türkmenpatent tarapyndan belleniýär.

23-nji madda. Haryt nyşanyň ulanylmagy

1. Haryt nyşanyň ulanylmagy diýip özleri babatda haryt nyşanlary bellige alnan harytlarda ýa-da hyzmatlarda we/ýa-da şu Kanunyň 27-nji maddasyna laýyklykda haryt nyşanyň eýesiniň ýa-da ygtyýarnama şertnamasy

esasynda şeýle hukuk berlen şahsyň olary harytlarda ulanmagy ykrar edilýär.

Haryt nyşanynyň mahabat üçin, neşir önümlerinde, asylýan ýazgylarda, Türkmenistanda geçirilýän sergilerde we ýarmarkalarda eksponatlar görkezilende, şeýle hem Internet ulgamynda ulanylmagy haryt nyşanynyň ulanylmagy diýlip ykrar edilip bilner.

2. Dellalçylyk işlerini amala aşyrýan şahslar haryt taýýarlaýjynyň haryt nyşany bilen bilelikde şertnama esasynda öz haryt nyşanyny, şeýle hem haryt taýýarlaýjynyň haryt nyşanynyň deregine öz haryt nyşanyny ulanyp biler.

3. Haryt nyşanynyň döwlet belligine alynmagy onuň eýesine nyşanyň eýesiniň gönüden-göni özi tarapyndan ýa-da onuň razylygy bilen Türkmenistanda hojalyk dolanyşygyna girizilen harytlar babatda bu haryt nyşanyny beýleki şahslara ulanmagy gadagan etmäge hukuk bermeýär.

4. Haryt nyşanynyň bellige alynmagynyň hereketi ol döwlet belligine alnandan soňraký islendik üç ýylyň dowamynda üznüksiz ulanylmazlygy bilen baglylykda, tutuş harytlar ýa-da onuň bir bölegi babatda möhletinden öň bes edilip bilner. Haryt nyşanynyň ulanylmaýandygy bilen baglylykda haryt nyşanynyň bellige alynmagynyň hereketini möhletinden öň bes etdirmek baradaky arza, eger-de şol haryt nyşany şeýle arza berilýänçä ulanylmaýan bolsa, islendik gyzyklanýan şahs tarapyndan görkezilen üç ýyl geçenden soň Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparyna berlip bilner.

Haryt nyşanynyň ulanylýandygynyň subutnamasyny onuň eýesi berýär.

Haryt nyşanynyň düýp mazmuny üýtgedilmän, onuň käbir bölekleriniň üýtgedilmegi bilen ulanylmagy hem haryt nyşanynyň ulanylmagynyň subutnamasy diýlip ykrar edilýär.

5. Ulanylmaýandygy bilen baglylykda, haryt nyşanynyň döwlet belligine alynmagynyň hereketiniň möhletinden öň bes edilmegi baradaky mesele çözülende, haryt nyşanynyň onuň özüne bagly bolmadyk ýagdaýlara görä ulanylmandygy barada haryt nyşanynyň eýesiniň getirýän subutnamalary göz önünde tutulyp bilner.

24-nji madda. Duýduryş belgilemesi

1. Haryt nyşanynyň eýesiniň haryt nyşanynyň ýanynda ulanylýan haryt nyşanynyň Türkmenistanda bellige alnandygyny we onuň goralýandygyny görkezýän tegelegiň içindäki "R" latyn harpy görnüşindäki ýa-da söz bilen ýazylan "bellige alnan haryt nyşany" aňlatmasy görnüşindäki duýduryş belgilemesini goýmaga haky bardyr.

2. Türkmenistanda bellige alynmadyk we goralmaýan nyşan babatda duýduryş belgilemesini goýýan şahs Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde jogapkärçilik çekýär.

25-nji madda. Haryt nyşanynyň bikanun ulanylandygy üçin jogapkärçilik

1. Haryt nyşanynyň ýa-da onuň bilen gatyşyp gitme derejesine çenli çalymdaş bolan belginiň bikanun ulanylmagy Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilige getirip biler.

2. Aşakdaky ýaly bikanun hereketler haryt nyşanynyň eýesiniň aýratyn hukugynyň bozulmagy diýlip hasap edilýär:

- mahabat üçin, çap edilen önümlerde, resmi edara kagyzlarynda, asma ýazgylarda, Türkmenistanda geçirilýän sergilerde we ýarmarkalarda eksponatlar görkezilende taýýarlamak, ulanmak we peýdalanmak;

- ýurda getirmek, satmak üçin teklip etmek, satmak we Türkmenistanyň çäklerinde hojalyk dolanyşygyna başga hili girizmek we/ýa-da şu maksat bilen daşamak;

- işler ýerine ýetirilende we hyzmatlar edilende ulanmak we/ýa-da ýerleşdirmek;

- domenleriň adynda we/ýa-da elektron bilen ugratmagyň beýleki usullarynda ulanmak;

- haryt nyşany ýa-da onuň bilen belgilenen harytlar babatda onuň eýesine we sarp edijilere zeled ýetirýän gaýry hereketler.

Haryt nyşany bilen gatyşyp gitme derejesine çenli meňzeş bolan belgiler babatda amala aşyrylan ýokarda agzalan hereketler hem haryt nyşanynyň eýesiniň aýratyn hukugynyň bozulmagy diýlip hasap edilýär.

3. Haryt nyşanyny bikanun ulanýan adam haryt nyşanynyň eýesiniň talap etmegi ýa-da kazyýetiň çözgüdi boýunça:

- ony ulanmagyny bes etmäge;

- haryt nyşanyna bolan hukugyň bozulmagyna çenli hereket eden ýagdaýy dikeltmäge;

- ýitirilen peýdany goşmak bilen, zeledniň ýerini dolmaga ýa-da öwez tölegini tölemäge. Öwez töleginiň möçberi kazyýetiň çözgüdi bilen ýa-da taraplaryň ylalaşygy boýunça kesgitlenilýär;

- haryt nyşanynyň eýesiniň işewürlük abraýyny dikeltmek maksady bilen, kazyýetiň çözgüdini köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde çap etdirmäge;

- harytdan ýa-da onuň gabyndan bikanun ulanylýan haryt nyşanyny ýa-da onuň bilen gatyşyp gitme derejesine çenli meňzeş bolan belgileri aýyrmaga borçludur.

4. Kazyýet bikanun önümleri elden almak barada çözgüt çykarmaga haklydyr.

26-njy madda. Haryt nyşanyna bolan hukugyň başga birine berilmegi

1. Bellige alnan haryt nyşanyň harytlaryň hemmesine ýa-da bir bölegine bolan aýratyn hukugy onuň eýesi tarapyndan beýleki gyzyklanýan şahsa

şertnama esasynda geçirilip bilner.

2. Eger-de haryt nyşanyna bolan hukuk sarp edijini haryt ýa-da ony taýýarlaýjy babatda ýalňyş pikire iterip bilmäge sebäp bolsa, onda oňa bolan hukugyň başga birine geçirilmegine ýol berilmeyär.

27-nji madda. Haryt nyşanynyň ulanylmagy üçin ygtyýarnama

1. Haryt nyşanyny ulanmaga bolan hukuk haryt nyşanynyň eýesi (ygtyýarlandyryjy) tarapyndan ol bellige alnanda görkezilen harytlarynyň hemmesi ýa-da bir bölegi babatda ygtyýarlandyryş şertnamasy esasynda başga bir şahsa (ygtyýar alyja) geçirilip bilner.

2. Ygtyýarlandyryş şertnamasynda dalaşgäriň harytlarynyň hiliniň ygtyýarlandyryjynyň harytlarynyň hilinden pes bolmajakdygy we şu şertiň ýerine ýetirilmegine ygtyýarlandyryjynyň gözegçilik etjekdigi barada şert goýulmalydyr.

3. Eger-de ygtyýarlandyryş şertnamasynyň möhleti haryt nyşanynyň hereket edýän möhletinden artyk bolsa, onda haryt nyşanynyň eýesi haryt nyşanynyň hereket edýän möhletini öz wagtynda uzaltmalydyr. Şeýle edilmedik halatynda, ygtyýarlandyryş şertnamasy öz hereketini haryt nyşanynyň hereket edýän möhleti tamamlanýan senesinden bes edýär.

4. Haryt nyşanlarynyň çaknyşmasyny aradan aýyrmak üçin Türkmenistanyň çäklerine başga şahslaryň edil şolar ýaly haryt nyşanlary babatynda harytlarynyň goralýan haryt nyşanlary bilen belgilenen harytlary getirýän şahslar haryt nyşanynyň ulanylýandygy baradaky ygtyýarlandyryş şertnamasyny olaryň eýeleri bilen baglaşmaga we Türkmenpatentde bellige aldyrmaga borçludylar.

28-nji madda. Haryt nyşanyna bolan hukugyň başga birine berilmegi baradaky şertnamanyň we haryt nyşanynyň ulanylmagy baradaky ygtyýarlandyryş şertnamasynyň döwlet belligine alnyşy

1. Haryt nyşanyna bolan hukugyň başga birine geçirilmegi hakyndaky şertnama we ygtyýarlandyryş şertnamasy Türkmenpatentde döwlet belligine alynmaga degişlidir we olar bellige alnan senesinden güýje girýärler. Bellige alynmadyk şertnamalar hakyky däl diýlip hasap edilýär.

2. Bellige alnan ygtyýarlandyryş şertnamasyna onuň hereket edýän möhletiniň çäklerinde taraplaryň ylalaşygy esasynda üýtgetmeler girizilip bilner.

3. Haryt nyşanyna bolan hukugyň başga birine berilmegi baradaky şertnamanyň, haryt nyşanynyň ulanylmagy baradaky ygtyýarlandyryş şertnamasynyň döwlet bellige alnyşynyň we oňa üýtgetmeler girizmegiň tertibi Türkmenpatent tarapyndan kesgitleýär. Ýokarda agzalan hereketleriň bellige alynmagy üçin paç alynýar.

4. Şertnamalaryň döwlet bellige alnyşy we olar boýunça soňraky

üýtgetmeler baradaky maglumatlar Türkmenpatentiň býulleteninde çap edilýär.

29-njy madda. Haryt nyşanynyň hukuk taýdan goragynyň bes edilmegi

1. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşyny aşakdaky ýaly ýagdaýlarda jedelleşilip we hakyky däl diýlip yglan edilip bilner:

- eger-de haryt nyşany şu Kanunyň 5-nji maddasynyň birinji-dördünji we ýedinji bölümleriniň talaplary bozulyp döwlet belligine alnan bolsa, onuň hereket ediş möhletiniň bütin dowamynda dolulygyna ýa-da bölekleyin;

- eger-de bellige alynmagy bilen baglylykda haryt nyşanynyň eýesiniň hereketi ynsapsyz bäsdeşlik diýlip ykrar edilse, onuň hereketiniň möhletiniň bütin dowamynda dolulygyna ýa-da bölekleyin;

- eger-de bellige alnyş şu Kanunyň 5-nji maddasynyň başinji we altynjy bölümleriniň talaplary bozulyp amala aşyrylsa, onda haryt nyşanynyň döwlet tarapyndan bellige alnan senesinden başlap, baş ýylyň dowamynda dolulygyna ýa-da bölekleyin;

- eger-de haryt nyşany şu Kanunyň 4-nji maddasynyň üçünji bölümüniň talaplary bozulyp döwlet belligine alnan bolsa, onuň hereketiniň bütin dowamynda dolulygyna.

2. Türkmenistanda hemmelere mälim haryt nyşanyna hukuk goragy şu Kanunyň 19-njy maddasynyň birinji bölümüniň talaplary bozulyp berilen bolsa, onuň hereketiniň bütin dowamynda jedelleşilip hem-de dolulygyna ýa-da bölekleyin hakyky däl diýlip hasap edilip bilner.

3. Şu maddanyň birinji we ikinji bölümlerinde bellenen möhletlerde islendik gyzyklanýan şahs degişli pajy töläň şertinde, haryt nyşanynyň döwlet belligine alynmagynyň hereketiniň garşysyna ýa-da hemmelere mälim haryt nyşanyna gorag hukugynyň berilmeginiň garşysyna Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparyna öz nägileligini berip biler.

Nägileliknama beren şahsyň, şeýle hem haryt nyşanynyň eýesiniň nägileliknama garalanda hut özüniň ýa-da öz wekiliniň üsti bilen gatnaşmaga haky bardyr.

30-njy madda. Haryt, hemmelere mälim we kollektiwiň nyşanynyň hukuk goragynyň bes edilmegi

1. Haryt nyşanynyň hukuk goragy şu aşakdaky ýagdaýlarda bes edilýär:

- bellige alnyşyň hereketiniň şu Kanunyň 15-nji maddasynda göz önünde tutulan möhletiniň gutarmagy bilen baglylykda;

- haryt nyşanynyň eýesiniň ondan boýun gaçyran ýagdaýynda.

2. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşynyň hereketi şu aşakdaky ýagdaýlarda Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň ýa-da kazyýetiň çözügi bilen möhletinden öň bes edilýär:

- şu Kanunyň 23-nji maddasynyň dördünji bölümüne laýyklykda

ulanylmaýandygy bilen baglylykda;

- haryt nyşanynyň eýesiniň-ýuridik şahsyň ýapylan ýagdaýynda;
- haryt nyşanynyň eýesiniň-telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahsyň telekeçilik işini bes eden ýagdaýynda;
- toparlaýyn nyşanyň hil taýdan bitewi ýa-da gaýry umumy häsiýetnamalary bolmadyk harytlar üçin ulanylan ýagdaýynda;
- bellige alnan nyşanyň belli bir görnüşli harytlaryň belgisi hökmünde ähliumumy ulanyşyga giren belgä öwrülen ýagdaýynda.

3. Hemmelere mälim haryt nyşanynyň hukuk goragy şu maddanyň birinji bölüminiň ikinji bendinde we ikinji bölüminiň birinji-üçünji we bäşinji bentlerinde bellenen esaslarda, şeýle hem 19-njy maddanyň birinji bölümünde bellenen, hemmelere mälim haryt nyşanynyň alamatlarynyň ýitirililen halatynda Türkmenpatentiň Arz-şikaýat toparynyň çözgüdi esasynda bes edilýär.

4. Haryt nyşanynyň döwlet bellige alnyşynyň we hemmelere mälim haryt nyşanynyň hukuk goragynyň hereketiniň bes edilýändigini baradaky maglumatlar Türkmenpatentiň býulleteninde çap edilýär.

III bab. Harydyň gelip çykan ýeriniň ady

31-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň goralýan ady

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyna ýurduň häzirki zaman ýa-da taryhy adynyň, ilatly nokadyň, ýeriň ýa-da beýleki geografiki ýeriň belgisi (mundan beýläk geografiki ýer) ýa-da aýratyn häsiýetleri we meşhurlygy şu geografiki ýere mahsus bolan tebigy şertler we/ýa-da adam faktory bilen tutuşlygyna ýa-da esasan kesgitlenýän haryt babatda ulanylýan şeýle atdan ýasalan atlar girýär.

2. Harydyň taýýarlanylýan ýeri bilen baglanyşykly bolmadyk we harytlaryň belli bir görnüşiniň belgisi hökmünde Türkmenistanda ähliumumy ulanyşyga giren geografiki obýektleriň ady harydyň gelip çykan ýeriniň ady hökmünde hasap edilmeýär.

32-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk taýdan goralýşy

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk goragy şu Kanunda bellenen tertipde onuň bellige alynmagynyň ýa-da Türkmenistanyň gatnaşyjysy bolup durýan halkara şertnamalarynyň güýji esasynda ýüze çykýar.

Harydyň gelip çykan ýeriniň ady kanun tarapyndan goralýar.

2. Harydyň gelip çykan ýeriniň ady bir ýa-da birnäçe şahsyň haýyşnamasy esasynda bellige alnyp bilner. Özi tarapyndan öndürilýän haryt şu Kanunyň 31-nji maddasynyň birinji bölümünde bellenen talaplara laýyk gelýän bolsa, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige aldyran tarapyň ondan peýdalanmaga hukugy bardyr.

Şol bir esasy häsiýeti bolan harytlary şol bir geografiki ýeriň çäklerinde öndürýän islendik beýleki bir ýuridik şahsa ýa-da fiziki şahsa harydyň gelip çykan ýeriniň şol bir adyny ulanmaga hukuk berlip bilner.

3. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň döwlet belligine alynmagy möhletsiz hereket edýär.

33-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga bolan hukugy döwlet bellige alnyşy üçin haýyşnama

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige aldyrmak we ony ulanmak hukugyny almak baradaky haýyşnama ýa-da harydyň gelip çykan ýeriniň eýýäm bellige alnan adyny ulanmaga hukugy almak baradaky haýyşnama Türkmenpatente haýyşnamaçynyň hut özi tarapyndan ýa-da onuň wekili, ýa-da Türkmenistanda patent ynamdarynyň üsti bilen berilýär.

Haýyşnama harydyň gelip çykan ýeriniň bir adyna degişli bolmalydyr.

2. Arza Türkmenistanyň döwlet dilinde berilýär. Haýyşnamanyň beýleki resminamalary terjimesini goşmak bilen başga bir dilde berlip bilner. Başga bir dilde berlen resminamalar, olaryň terjimesi haýyşnama berlen senesinden soňky iki aýyň dowamynda gelip gowşan bolsa, Türkmenpatente gelen senesinde berildi diýip hasap edilýär.

Eger-de agzalan terjime haýyşnama berlen senesinden soňky iki aýyň dowamynda berilmese, bellenen möhlet goşmaça paç tölenen şertlerinde haýyşnamaçynyň towakganamasy boýunça iki aý uzaldylyp bilner.

Bellenen we goşmaça möhletlerde terjimäniň berilmedik halatynda haýyşnama yzyna alyndy diýlip hasap edilýär.

3. Haýyşnamada şular bolmalydyr:

- haýyşnamaçynyň (haýyşnamaçylaryň), şeýle hem onuň (olaryň) ýerleşýän ýerlerini ýa-da salgylaryny görkezmek bilen, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny döwlet belligine aldyrmak we ony ulanmak hukugyny almak ýa-da harydyň gelip çykan ýeriniň eýýäm bellige alnan adyny ulanmaga hukuk almak baradaky arza;

- haýyş edilýän belgi;

- harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige aldyrmak we ony ulanmak hukugyny almak ýa-da harydyň gelip çykan ýeriniň eýýäm bellige alnan adyny ulanmaga hukuk almak soralyan harydy görkezmek;

- harydyň gelip çykan (öndürilen) ýeriniň (geografiki ýeriň çäkleri) adyny görkezmek;

- harydyň aýratyn häsiýetleriniň beýany.

Haýyşnamanyň resminamalaryna bildirilýän talap Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenýär.

4. Haýyşnamanyň ýanyna şular goşulýar:

- bellenen pajyň tölenilendigini tassyklaýan resminama;

- eger-de haýyşnama olaryň biriniň üsti bilen berilýän bolsa, onda wekiliň

ýa-da patent ynamdarynyň ygtyýarlyklaryny tassyklaýan ynanç haty;

- Türkmenistanda belli bir haýyşnamaçy tarapyndan öndürilýän harydyň belli bir geografiki ýeriň tebigy şertleri we/ýa-da adam faktorlary bilen baglanyşykly aýratyn häsiýetlere eýedigi barada ygtyýarly edaranyň netijenamasy (Türkmenistanly haýyşnamaçylar üçin);

- daşary ýurtly haýyşnamaçynyň haýyşnama berlen harydynyň gelip çykan ýeriniň adyny harydyň gelip çykan ýurdunda ulanmaga bolan hukugyny tassyklaýan resminama.

Haýyşnama bilen bilelikde berilýän, haýyşnamany tabşyrmak üçin tölenilmeli pajyň bellenen möçberde tölenendigi barada resminamadan beýleki haýyşnama goşulýan resminamalar, haýyşnamanyň berlen senesinden başlap, iki aýyň dowamynda Türkmenpatente tabşyrylmalydyr.

Bellenen möhletde resminamalaryň berilmedik ýagdaýynda haýyşnama yzyna alyndy diýip hasap edilýär.

5. Haýyşnamanyň Türkmenpatente berlen senesi diýlip şu maddanyň üçünji bölümünde göz önünde tutulan resminamalaryň gelen senesi ýa-da görkezilen resminamalaryň hemmesi bir wagtda getirilmese, onda soňky resminamanyň gelen senesi hasap edilýär.

34-nji madda. Haýyşnamanyň ekspertizasy

1. Haýyşnamanyň ekspertizasy Türkmenpatent tarapyndan şu Kanuna we onuň esasynda kabul edilen Türkmenpatentiň beýleki kadalaşdyryjy hukuknamalaryna laýyklykda amala aşyrylýar.

Ekspertiza formal ekspertizany hem-de harydyň gelip çykan ýeriniň haýyşnama berlen adynyň düýp mazmuny boýunça ekspertizany öz içine alýar.

2. Haýyşnamaçynyň öz islegi boýunça haýyşnamanyň Türkmenpatente gelen senesinden iki aýyň dowamynda goşmaça paç tölemezden, haýyşnamadaky maglumatlara goşmaça girizmäge, takykklamaga ýa-da düzetmäge haky bardyr.

Haýyşnamanyň berlen senesinden iki aý geçenden soň haýyşnamaçydan goşmaça maglumatlar gelse, goşmaça töleg tölenilýär.

3. Eger-de goşmaça maglumatlar haýyşnamanyň düýp mazmunyny üýtgedýän bolsalar, onda olar garamak üçin kabul edilmeyär we haýyşnamaçy tarapyndan özbaşdak haýyşnama hökmünde resmileşdirilip bilner.

4. Ekspertiza geçirilýän döwürde Türkmenpatentiň haýyşnamaçydan ekspertizany geçirmek üçin zerur bolan goşmaça maglumatlary talap etmäge haky bardyr. Şunda, ekspertizanyň möhleti degişlilikde uzaldylýar.

Goşmaça materiallary bermegiň möhletlerine şu Kanunyň 9-njy maddasynyň dördünji bölümüniň talaplary degişlidir.

Eger-de haýyşnamaçy görkezilen möhleti berjaý etmedik bolsa ýa-da

ekspertizanyň talapnamasyny jogapsyz goýsa, şu Kanunyň 35-nji maddasynyň ikinji bölümine laýyklykda geçirilen möhleti dikeltmek üçin berilen alty aý möhlet geçenden soň haýyşnama yzyna alnan diýlip hasap edilýär we bu barada haýyşnamaça habar berilýär.

5. Şu Kanunyň 33-nji maddasynda göz önünde tutulan resminamalar bar bolanda, haýyşnamanyň Türkmenpatente berlen senesinden iki aý geçenden soň, bir aýyň dowamynda formal ekspertiza geçirilýär.

Formal ekspertizanyň geçirilişiniň barşynda zerur resminamalaryň bardygy, şeýle hem olaryň bellenen talaplara laýyklygy, şeýle hem paç tölenendigi barlanýlar.

Eger-de formal ekspertizanyň barşynda haýyşnamanyň bellenen talaplara laýyk gelmeýändigini anyklansa, haýyşnamaça ýüze çykarylan ýetmezçilikler görkezilip we talapnama iberilen senesinden soň üç aýyň dowamynda ýetmeýän we düzedilen maglumatlary bermegi sorap hat iberilýär.

Ekspertizanyň talapnamasy boýunça berilýän goşmaça maglumatlara şu maddanyň üçünji we dördünji bölümleriniň talaplary degişlidir.

Formal ekspertizanyň netijesi boýunça haýyşnamaça haýyşnamanyň seretmek üçin kabul edilendigi barada habar berilýär ýa-da kabul etmezligiň sebäpleri görkezilip hat iberilýär.

6. Seredilmek üçin kabul edilen haýyşnama boýunça haýyşnama berlen belginiň düýp mazmuny babatda ekspertiza geçirilýär we onuň barşynda haýyşnamanyň şu Kanunyň 31-nji maddasynyň talaplaryna laýyklygy kesgitlenilýär. Ekspertiza haýyşnamanyň berlen senesinden on iki aýyň dowamynda geçirilýär.

Şeýle hem ekspertizanyň barşynda Türkmenistanyň çäklerinde harydyň gelip çykan ýeriniň (öndürilişiniň) görkezilişiniň esasylygy barlanýlar.

Ekspertizanyň netijeleri boýunça Türkmenpatent harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň döwlet belligine alynmagy ýa-da bellige alynmazlygy we ony ulanmaga hukuk bermek ýa-da eýýäm bellige alnan harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk bermek ýa-da bermezlik barada çözüň kabul edýär.

Çözüň kabul etmegiň tertibi we möhleti şu kanunyň 11-nji maddasynyň başynjy bölümüniň talaplaryna laýyklykda kesgitlenilýär.

7. Ekspertizanyň netijesi bilen ylalaşmadyk ýagdaýynda, haýyşnamaçynyň çözüň iberilen gününden üç aý möhletiň içinde delillendirilen nägileliknamalary bermäge haky bardyr. Eger-de towakganama üç aý möhlet geçmänkä gelen bolsa we uzaldylan her aý üçin degişli paç tölenen bolsa, onda haýyşnamaçynyň towakganamasy boýunça nägileliknamany bermegiň möhleti alty aýa çenli uzaldylyp bilner.

Nägileliknama ekspertiza tarapyndan ol alnan gününden başlap, iki aý möhletiň içinde garalmalydyr, onuň netijeleri boýunça gutarnykly çözüň çykarylýar.

8. Şeýle hem islendik gyzyklanýan şahs, paç tölenen şertlerinde, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige almaga ýa-da bellige alnan harydyň gelip

çykan ýeriniň adyny ulanmak barada gutarnykly çözüň çykarylýança, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige almaklygyň ýa-da harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaklygyň garşysyna delillendirilen nägileliknamasyny berip biler.

Nägileliknama gelendigi barada haýyşnamaça habar berilýär.

9. Haýyşnamaçy öz haýyşnamasyny harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige almak we/ýa-da şu ady ulanmaga hukuk bermek baradaky maglumatlaryň Türkmenistanda harytlaryň gelip çykan ýerleriniň atlarynyň Reýestrine girizilmeginden öň, oňa garamagyň islendik tapgyrynda yzyna alyp biler.

35-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyna berlen haýyşnama boýunça ekspertizanyň çözüdiniň jedellenilişi we geçirilen möhletleriň dikeldilişi

1. Haýyşnamanyň formal ekspertizasynyň netijeleri ýa-da ekspertizanyň gutarnykly çözüdi bilen ylalaşmadyk ýagdaýynda, haýyşnamaçy degişli çözüdiň iberilen senesinden başlap, üç aýyň dowamynda Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparyna berlen nägileliknama babatda jedelleşip biler.

Haýyşnamaçynyň hut özi ýa-da öz wekiliniň üsti bilen nägileliklere garalyşyna gatnaşmaga haky bardyr.

2. Haýyşnamaçy tarapyndan resminamalary bermegiň, ekspertizanyň talap eden materiallarynyň geçirilen möhleti, ekspertizanyň kesgitlemesine ýa-da deslapky kesgitlemesine berlen nägileliknamanyň möhleti dikeldilip bilner. Haýyşnamaçy degişli paç tölenen şertlerinde bellenilen möhletden alty aý geçmänkä Türkmenpatente geçirilen möhleti dikeltmek baradaky towakganama berip biler.

Geçirilen möhletiň dikeldilenligi barada haýyşnamaça habar berilýär.

36-njy madda. Haryt nyşanynyň gelip çykan ýeriniň adynyň döwlet belligine alnyşy we ony ulanmaga hukuk berýän şahadatnamanyň berlişi

1. Bellenilen pajyň tölenenligini tassyklaýan resminamany alandan soň, ekspertizanyň netijelerine esaslanyp, Türkmenpatent haryt nyşanynyň gelip çykan ýeriniň adynyň Reýestrde döwlet bellige alnyşyny geçirýär. Reýestrde harydyň gelip çykan ýeriniň ady, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk berýän şahadatnamanyň (mundan beýläk - şahadatnama) eýesi baradaky maglumatlar, harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň ulanyljak harytlarynyň aýratyn häsiýetlerini görkezýän maglumatlar, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny döwlet belligine almaga we ony ulanmaga hukuk bermäge degişli beýleki maglumatlar, berlen şahadatnamanyň hereket ediş möhletini uzaltmaga we şol maglumatlar baradaky soňraky üýtgetmeler girizilýär.

Pajyň tölenendigi baradaky resminamanyň berilmeli möhletine we harydyň

gelip çykan ýeriniň adyny we harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga bukuk berýän şahadatnamanyň eýesi baradaky maglumatlaryň Reýestre girizilmeginiň möhletine şu Kanunyň 13-nji maddasynyň ikinji bölümindäki şahslar degişlidir.

Bellenen we ýeňillik berlen möhletde pajyň tölenenligi baradaky resminama berilmedik halatynda harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň we harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk alan şahs baradaky maglumatlaryň Reýestre girizilmegi geçirilmeýär.

Bu ýagdaýda ekspertizanyň çözügi ýatyrylýar we haýyşnama yzyna alnan diýlip hasap edilýär we bu barada haýyşnamaça habar berilýär.

2. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk berýän şahadatnama Reýestrde hasaba alnandan soň üç aýyň içinde Türkmenpatent tarapyndan berilýär.

Şahadatnamanyň görnüşi we onda görkezilýän maglumatlaryň sanawy Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenýär.

3. Degişli paç tölenenden soň, islendik gyzyklanýan tarap Reýestrden tassyklanan göçürmäni sorap biler.

37-nji madda. Şahadatnamanyň hereket ediş möhleti

1. Şahadatnama Türkmenpatente haýyşnama berlen senesinden başlap, on ýyl geçýänçä hereket edýär.

2. Pajy tölenen we Reýestrde görkezilen häsiýetlere eýe bolan harytlaryň şahadatnamanyň eýesi tarapyndan degişli geografik ýeriň çäklerinde öndürilmeginiň dowam etdirilýändigini barada resminamalar ýa-da olaryň tassyklanan nusgasy görkezilse, şahadatnamanyň hereket ediş möhleti onuň eýesiniň towakganamasy boýunça nobatdaky on ýyla birnäçe gezek uzaldylyp bilner.

Türkmenistanyň çäklerinden daşarda ýerleşýän geografik ýeriň adyna degişli bolup durýan harydyň gelip çykan ýeriniň ady babatda şahadatnamanyň eýesi pajyň tölenilendigi baradaky resminama bilen birlikde, şahadatnamanyň hereket edýän möhletini uzaltmak barada arza beren senesinde harydyň gelip çykan ýurdunda harydyň gelip çykan ýeriniň adyny mundan beýläk hem ulanmaga hukuk berilýändigini tassyklaýan resminamany ýa-da onuň tassyklanan nusgasyny berýär.

Möhleti uzaltmak baradaky haýyşnama şahadatnamanyň hereket edýän soňky ýylynyň dowamynda berilýär.

Şahadatnamanyň eýesine onuň hereket edýän möhletini uzaltmak üçin, goşmaça paç tölenen şertlerinde, alty aý ýeňillikli möhlet berilýär.

3. Şahadatnamanyň hereket ediş möhletiniň uzaldylandygy baradaky ýazgy Reýestre girizilýär we bu barada onuň eýesine habar berilýär.

Hereket ediş möhletiniň uzaldylandygy baradaky ýazgy şahadatnama berlen halatynda şahadatnama hem girizilýär.

Hereket ediş möhletiniň uzaldylandygy baradaky ýazgy Türkmenpatentiň resmi býulleteninde çap edilýär.

38-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň döwlet bellige alnyşyna üýtgetme girizilişi

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň döwlet bellige alnyşyna harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň, harydyň gelip çykan ýeriniň adyndan peýdalanmaga hukugy bolan şahadatnama eýesiniň familiýasynyň, adynyň we atasynyň adynyň üýtgemegi, şeýle hem harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň bellige alnyşyna we ondan peýdalanmaga hukuk berilmegine degişli beýleki üýtgetmeler girizilýär.

2. Degişli paç töläň şertinde şahadatnamanyň eýesiniň arzasy boýunça üýtgetmeler girizilýär. Üýtgetmeleri girizmek barada arzanyň berlişiniň we garaşynyň düzgüni Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenýär.

Üýtgetmeler Reýestre girizilýär, şahadatnama berlen halatynda bolsa hem Reýestre, hem şahadatnama girizilýär.

39-njy madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmak hukugynyň döwlet bellige alnyşy baradaky maglumatlaryň çap edilişi

Harydyň aýratyn häsiýetleriniň beýanyny özünde jemleýän maglumatlardan başga harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige almak we ondan peýdalanmaga hukuk berlendigi baradaky Reýestre girizilen maglumatlar Türkmenpatentiň býulleteninde çap edilýär.

Türkmenpatentiň býulleteninde harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň döwlet bellige alnyşyna we ondan peýdalanmak hukugynyň berilmegine degişli soňraky üýtgetmeler hem çap edilýär.

40-njy madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň daşary ýurt döwletlerinde bellige alnyşy

1. Şahslar harydyň gelip çykan ýeriniň adyny daşary ýurtlarda bellige aldyrmaga haklydyrlar.

2. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny daşary ýurtlarda bellige aldyrmak baradaky haýyşnama ol döwlet belligine alnandan we Türkmenistanda ondan peýdalanmaga hukuk alnandan soňra berlip bilner.

41-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyndan peýdalanmagyň aýratynlyklary

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň harytda, harydyň etiketkasynda, gabynda, mahabatynda, prospektlerde, hasaplarda we harydyň raýat dolanyşygyna girizilmegi bilen baglanyşykly gaýry resminamalarda ulanylmagy

harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň peýdalanylmagy diýlip hasaplanýar.

2. Harydyň hakyky gelip çykan ýeriniň ady görkezilse-de ýa-da ol adyň terjimesi ýa-da "kysym", "görnüş", "meňzetme" we şuna meňzeş sözler bilen utgaşdyrylan adyň bellige alnan harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň şahadatnamasy bolmadyk şahslar tarapyndan ulanylmagy bikanun hasaplanýar. Şeýle hem harydyň gelip çykan ýeri we harydyň aýratyn häsiýetleri babatda sarp edijini ýalňys pikire iterip biljek gatyşyp gitme derejesine çenli meňzeş bolan belginiň ulanylmagy harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň bikanun ulanylmagy diýlip hasap edilýär.

3. Şahadatnamanyň eýesiniň başga adamlara harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmak üçin ygtyýarnama bermäge haky ýokdur.

42-nji madda. Duýduryş belgilemesi

Şahadatnamanyň eýesi harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň gapdalynda Türkmenistanda bellige alnan harydyň gelip çykan ýeriniň adydygyny görkezýän, söz bilen ýazylan "bellige alnan harydyň gelip çykan ýeriniň ady" diýen duýduryş belgilemesini goýup biler.

43-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň bikanun ulanylmagy üçin jogapkärçilik

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň ýa-da oňa çalymdaş belginiň bikanun ulanylmagy Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan jogapkärçilige getirip biler.

2. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ýa-da oňa çalymdaş belgini bikanun ulanýan şahs harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk berýän şahadatnamanyň eýesiniň talap etmegi ýa-da kazyýetiň çözüdi boýunça şulara borçludur:

- ony ulanmaga bes etmäge;
- hukuk bozulmazyndan öňki ýagdaýy dikeltmäge;
- alynmadyk peýdany hem goşmak bilen, ýetirilen zyýanyň öwezini doldurmaga ýa-da möçberi kazyýetiň çözüdi ýa-da taraplaryň ylalaşygy bilen kesgitlenilýän öwez tölegini tölemäge;
- zyýan çekenin işewürlük abraýyny dikeltmek maksady bilen, kazyýetiň çözüdini köpçülikleýin habar beriş serişdelerinde çap etmäge;
- bikanun harytlardan harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ýa-da onuň bilen gatyşyp gitme derejesine çenli çalymdaş bolan belgileri bozup aýyrmaga.

3. Kazyýetiň bikanun harytlary elden almak hakynda çözütiň çykarmaga haky bardyr.

4. Türkmenistanda bellige alynmadyk harydyň gelip çykan ýeriniň adyna duýduryş belgilemesini goýýan şahs Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan tertipde jogapkärçilik çekýär.

44-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň bellige alnyşynyň, şahadatnama berlişiniň jedelleşilmegi we olaryň hakyky däl diýlip ykrar edilmegi

1. Eger-de hukuk goragy şu Kanunda göz önünde tutulan talaplaryň bozulmagy bilen berlen bolsa, harydyň gelip çykan ýeriniň adyna hukuk goragynyň berilmegi jedelleşilip hem-de hukuk goragynyň hereket edýän möhletiniň bütin dowamynda hakyky däl diýlip hasap edilip bilner.

Eger-de şahadatnama şu Kanunda bellenilen talaplaryň bozulmagy bilen berlen bolsa ýa-da harydyň gelip çykan ýeriniň adyna hukuk goragynyň berilmeginiň hakyky däl diýlip hasap edilmegi bilen baglylykda, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny ulanmaga hukuk berýän şahadatnamanyň berilmegi jedelleşilip bilner we şahadatnama onuň hereketiniň bütin dowamynda hakyky däl diýlip hasap edilip bilner.

2. Islendik şahs şu maddanyň birinji bölümünde görkezilen esaslar boýunça harydyň gelip çykan ýeriniň adyna hukuk goragynyň we ony ulanmaga hukuk berýän şahadatnamanyň berilmeginiň garşysyna Türkmenpatentiň Arz-şikayät toparyna nägileliknama berip biler.

3. Harydyň gelip çykan ýeriniň adyna hukuk goragynyň we ony ulanmaga hukuk berýän şahadatnamanyň berilmegi Türkmenpatentiň Arz-şikayät toparynyň ýa-da kazyýetiň çözüdiniň esasynda hakyky däl diýlip hasap edilýär.

45-nji madda. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň we şahadatnamanyň hereketiniň hukuk goragynyň bes edilişi

1. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk goragy:

- berlen geografiki ýerde häsiýetli şertleriň ýitip gitmegi we Reýestrde görkezilen häsiýetleri bolan harytlaryň öndürilmeginiň mümkin bolmazlygy;

- daşary ýurtly şahslaryň harydyň gelip çykan ýurdunda harydyň gelip çykan ýeriniň adyna berlen hukugynyň ýitirilmegi bilen baglylykda bes edilýär.

2. Şahadatnamanyň hereketi şu aşakdaky ýagdaýlarda bes edilýär:

- harytlaryň Reýestrde görkezilen harydyň gelip çykan ýeriniň ady babatda aýratyn häsiýetlerini ýitirmegi;

- harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk taýdan goragynyň bes edilmegi;

- şahadatnamanyň eýesiniň - ýuridik şahsyň ýapylmagy;

- şahadatnamanyň eýesi - fiziki şahsyň telekeçilik işini bes etmegi;

- şahadatnamanyň eýesiniň Türkmenpatente beren arzasynyň esasynda.

3. Islendik şahs şu maddanyň birinji bölümünde we ikinji bölümüniň ikinji we üçünji bentlerinde göz önünde tutulan esaslarda harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk goragynyň we şahadatnamanyň hereketiniň bes edilmegi barada Türkmenpatentiň Arz-şikayät toparyna arza berip biler.

Islendik şahs şu maddanyň ikinji bölümüniň dördünji we başinji bentlerinde göz önünde tutulan esaslarda şahadatnamanyň hereketiniň bes edilmegi barada Türkmenpatente arza berip biler.

4. Harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk goragy we şahadatnamanyň hereketi Türkmenpatentiň, Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň we kazyýetiň çözgüdi esasynda bes edilýär.

IV bap. Jemleýji düzgünler

46-njy madda. Türkmenpatentiň Arz-şikayat topary

1. Arz-şikayat topary Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda, şahslaryň bozulan ýa-da jedelleşilýän hukuklary baradaky arzalaryna we nägileliklerine garamak boýunça Türkmenpatentiň ygtyýarly edarasy bolup durýar.

Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparyny şahslaryň aşakdaky ýaly nägilliklerine garamaga hukugy bardyr:

a) şu Kanunyň 12-nji maddasynyň birinji bölümünde 35-nji maddasynyň birinji bölümünde göz önünde tutulan ekspertizanyň çözgüdine;

b) şu Kanunyň 29-njy maddasynyň birinji bölümüne laýyklykda harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň bellige alnyşynyň hereketiniň, 29-njy maddasynyň ikinji bölümüne laýyklykda hemmä mälim haryt nyşanyna hukuk goragynyň berilmeginiň garşysyna;

ç) şu Kanunyň 30-njy maddasynyň ikinji bölümüne laýyklykda hatyt ýa-da köpçülikleýin nyşanynyň bellige alnyş hereketiniň bes edilmegi barada, 30-njy maddasynyň üçünji bölümüne laýyklykda hemmä mälim haryt nyşanyna hukuk goragynyň bes edilmegi barada;

d) ekspertizanyň haryt nyşanynyň başga birine geçirilmegi hakyndaky şertnamanyň bellige alynmagy baradaky we ygtyýarnamaly şertnamanyň bellige alynmagy ýa-da oňa üýtgetmeler girizmek baradaky çözgüdine;

e) şu Kanunyň 22-nji maddasynyň üçünji bölümüne laýyklykda köpçülikleýin haryt nyşanynyň bellige alnyşynyň hereketini bes etmek barada;

ä) şu Kanunyň 44-nji maddasyna laýyklykda harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň güýjüni ýitiren diýlip bilinmegi barada;

f) şu Kanunyň 45-nji maddasyna laýyklykda harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň hukuk goragynyň hereketiniň bes edilmegi barada;

g) hünär synagyny geçirýän toparyň patent ynamdaryna dalaşgäriň hünär synagy we/ýa-da ony hünär synaglaryna goýbermek baradaky çözgüdine;

h) Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň ygtyýarlyklaryna girýän beýleki meselelere.

Haryt nyşany babatdaky hukuk ähmiýetli hereketler onuň bellige alynmagyna garşy nägileliknama seredilme tamamlanmazdan ön togtadylýar.

Arz-şikayatlara garamagyň tertibi Türkmenistanyň Ykdysadyýet we ösüş

ministrlygi tarapyndan tassyklanylýar.

2. Haýyşnamaçynyň obýektiň eýesiniň şu maddanyň birinji bölümünde görkezilen nägilelikleri paç tölenen şertlerinde Türkmenistanyň Patent kanunçylygynda bellenen möhletlerde Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparyna bermäge haky bardyr.

Şu maddanyň birinji bölümünde göz önünde tutulan nägilelikleri Türkmenpatentiň Arz-şikayat topary tarapyndan arzalara garamagyň Tertibinde bellenen arz-şikayat möhletlerinde garalmalydyr.

Nägileliklere garamagyň möhleti nägilelik beren şahsyň, şeýle hem haryt nyşanyň, harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň eýesiniň towakganamalary boýunça uzaldylyp bilner, ýöne ol nägileliknama garamagyň ilki başda bellenen möhletiniň geçen senesinden başlap, alty aýdan köp bolmaly däldir.

Islendik gyzyklanýan şahs Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň çözüdine täzedan garamak baradaky towakganama çözüti alnan senesinden başlap, bir aýyň dowamynda Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň Başlygyna şikayat edip biler.

Islendik gyzyklanýan şahsyň Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň çözüdine onuň tassyklanýan senesinden başlap, alty aý möhletiň içinde kazyýete şikayat etmäge haky bardyr.

47-nji madda. Jedellere kazyýet tertibinde seredilşi

Kazyýetler Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan tertipde şu Kanunyň ulanylmagy bilen baglanyşykly jedellere we şol sanda:

- haryt, kollektiw ýa-da hemmä mälum nyşana bolan aýratyn hukugyň bozulmagy we onuň bikanun ulanylmagy baradaky;
- harydyň gelip çykan ýeriniň adyndan peýdalanmak hukugynyň bozulmagy hakyndaky;
- eýesiniň razyçylygy bolmazdan haryt nyşanyndan peýdalanylandygy üçin öwez tölegi we ýetirilen zeleliň ýerini doldurmak hakyndaky;
- harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň bikanun ulanylmagy bilen ýetirilen zeleliň ýeriniň doldurylmagy we öwez tölegi hakyndaky;
- haryt nyşanyň wagtlaýyn goralyş döwründäki ýetirilen zeleliň öwez tölegi hakyndaky;
- ygtyýarlandyryş şertnamasynyň hem-de haryt nyşanyna bolan hukugy başga birine bermek baradaky şertnamanyň baglaşylmagy we ýerine ýetirilmegi hakynda;
- Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň çözütilerini jedelleşmek bilen bagly;

Türkmenpatentiň Arz-şikayat toparynyň ygtyýarlygyna girmeyän, senagat eýeçiligindäki obýektleriň hukuklarynyň goragy bilen bagly beýleki meselelere degişli jedellere seredýärler.

48-nji madda. Paçlar

1. Haýyşnama berilmegi, ekspeitiza, bellige alnyş, bellige alnyşa üýtgetmeler girizmek, bellige alnyşyň hereket ediş möhletiniň uzaldylmagy, haryt nyşanyna bolan hukugyň başga birine berilmegi we beýleki amallar bilen bagly hukuk taýdan ähmiýetli hereketleriň amala aşyrylanlygy üçin paç alynýar.

Paçlar Türkmenpatente, eger-de Türkmenistanyň gatnaşyjysy bolup durýan halkara şertnamalarynda başga ýagdaýlar göz önünde tutulmadyk bolsa, haýyşnamaçy, haryt nyşanynyň, harydyň gelip çykan ýeriniň adynyň eýesi ýa-da islendik üçünji bir şahs tarapyndan tölenilýär.

Ýerine ýetirilendigi üçin paç alynýan hereketleriň sanawy, pajyň möçberleri, paçlary tölemegiň möhletleri we yzyna gaýtarmagyň tertibi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan belleniýär.

2. Paçlary almakdan gelip gowuşýan serişdeler Türkmenistanyň senagat eýeçiligini goramak babatda halkara şertnamalaryna gatnaşmagy üçin möhüm bolan tehniki taýdan enjamlaşdyrmagy, awtomatlaşdyrylan ulgamlary döretmegi we ulanmagy, döwlet patent-maglumatlar binýadyny kemala getirmegi, zähmete hak tölemegi, işgärleri taýýarlamagy we olary höweslendirmegi, agzalyk töleglerini we beýleki tölegleri goşmak bilen, senagat eýeçiligini goramaklygyň döwlet ulgamyny ösdürmekde ulanylýar.

49-njy madda. Wekilçilik

Şahslaryň hut özleriniň, Türkmenistanda bellige alnan wekilleriniň ýa-da patent ynamdarlarynyň üsti bilen Türkmenpatent bilen işleri alyp barmaga haky bardyr.

Wekiliň ýa-da patent ynamdarynyň ygtyýarlyklary ynanç haty bilen tassyklanylýar.

50-nji madda. Daşary ýurtly şahslaryň hukuklary

1. Daşary ýurtly şahslar Türkmenistanyň gatnaşyjysy bolup durýan halkara şertnamalarynyň güýji bilen ýa-da özara düşünişmek ýörelgeleri esasynda Türkmenistanyň şahslary bilen deň hatarda, şu Kanunda göz önünde tutulan hukuklardan peýdalanýarlar.

Türkmenistanyň şahslaryna harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige aldyrmak hukugyny berýän daşary ýurtlaryň şahslaryna, harydyň gelip çykan ýeriniň adyny bellige aldyrmak hukugy berilýär.

2. Eger-de Türkmenistanyň gatnaşyjysy bolup durýan halkara şertnamalarynda gaýry tertip göz önünde tutulmadyk bolsa, daşary ýurtly taraplar, şeýle hem Türkmenistanyň çäklerinden daşarda ýaşaýan ýa-da hemişelik ýaşaýan ýeri Türkmenistanyň çäklerinden daşarda bolan Türkmenistanyň raýatlary Türkmenpatent bilen gatnaşanlarynda özleriniň

hukuklaryny Türkmenpatentde bellige alnan patent ynamdarynyň üsti bilen amala aşyryrlar.

51-nji madda. Gümrük gözegçiligi

Haryt nyşanlarynyň, hyzmat ediş nyşanlarynyň, harytlaryň gelip çykan ýerleriniň atlarynyň eýeleriniň ýa-da aýratyn ygtyýarnama we intellektual eýeçiligindäki obýektlerinden peýdalanmaga aýratyn hukuklara eýelik edýänleriň goragy babatdaky gümrük gözegçiligi Türkmenistanyň gümrük kanunçylygyna laýyklykda gümrük edaralary tarapyndan amala aşyrylýar.

52-nji madda. Halkara şertnamalary

Eger Türkmenistanyň gatnaşýan halkara şertnamalarynda şu Kanundakydan başga kadalar bellenen bolsa, onda halkara şertnamalarynyň kadalary ulanylýar.

53-nji madda. Aralyk düzgünler

1. Şu Kanunyň düzgünleri Kanunyň herekete giren senesine çenli ekspertizasy tamamlanmadyk we/ýa-da haryt nyşany döwlet bellige alynmadyk haryt nyşanlary boýunça haýyşnamalara degişlidir.

2. Şu Kanunyň 4-nji maddasynyň ikinji, dördünji bölümlerinden başgasynyň düzgünleri şu Kanunyň herekete girizilen senesinden başlap, döwlet bellige alnan haryt nyşanlaryna degişlidir.

3. Şu Kanundan gelip çykýan beýleki aralyk düzgünler Türkmenpatent tarapyndan kesgitlenilýär.

**Türkmenistanyň
Prezidenti**

**Gurbanguly
Berdimuhamedow**

Aşgabat şäheri
2008-nji ýylyň 23-nji oktýabry.
№ 221-III